

Styre: Universitetsstyret

Styresak: 135/17

Møtedato: 30.11.2017

Dato: 15.11.2017

Arkivsaksnr: 2017/14143

Handlingsplan ytre miljø 2018-2022

Henvisning til bakgrunnsdokumenter

- Styresak 101/15, *Ny strategi for Universitetet i Bergen 2016 - 2022*:
<http://www.uib.no/sites/w3.uib.no/files/attachments/us2015-101.pdf>
- Styresak 5/16, *Universitetet i Bergens strategi 2016 - 2022, «Hav, Liv, Samfunn»*.
Plan for oppfølging: <http://www.uib.no/sites/w3.uib.no/files/attachments/us2016-005.pdf>
- Styresak 7/16, *Handlingsplan for helse, miljø og sikkerhet*.
<http://www.uib.no/sites/w3.uib.no/files/attachments/us2016-007.pdf>
- Styresak 85/12, *Revisjon av Tiltaksplan for det ytre miljø for Universitetet i Bergen*:
<http://www.uib.no/filearchive/2012-085.pdf>
- Styresak 110/17, *Årsrapport 2016 - Ytre miljø*:
http://www.uib.no/sites/w3.uib.no/files/attachments/110-17_arsrapport_ytre_miljo_2016.pdf

Saken gjelder:

Universitetet i Bergen er en ledende forskningsinstitusjon, med *Klima og energiomstilling* som ett av tre strategiske satsingsområder. Som samfunnsinstitusjon har UiB et ansvar for å drive virksomheten på en klima- og miljøvennlig måte. Handlingsplanen er forankret i UiBs strategi, og erstatter *Tiltaksplan for det ytre miljø*. Handlingsplan ytre miljø 2018-2022 legges med dette fram for universitetsstyret.

Forslag til vedtak:

1. Universitetsstyret vedtar Handlingsplan ytre miljø 2018-2022.
2. Styret ber om å få status for oppfølging av planen gjennom ytre miljø-årsrapportene.

Kjell Bernstrøm
universitetsdirektør

15.11.2017/Lars Harald Aarø

Vedlegg:

1. Saksframstilling
2. Handlingsplan ytre miljø 2018-2022

Saksframstilling

Styre:
Universitetsstyret

Styresak:
135/17

Møtedato:
30.11.2017

Arkivsaksnr:
2017/14143

Handlingsplan ytre miljø 2018-2022

Bakgrunn

Handlingsplan ytre miljø 2018-2022 indikerer en opptrapping av arbeidet med klima og ytre miljø i egen drift for Universitetet i Bergen. Handlingsplanen er rullerende, og mål og aktiviteter vil bli gjenstand for jevnlig revidering.

Arbeidet med det ytre miljø inngår i det systematiske HMS-arbeidet ved UiB, men Universitetsstyret har vurdert viktigheten av klima og miljø slik at ytre miljø er skilt ut i en egen handlingsplan som støtter opp under *Handlingsplan for helse, miljø og sikkerhet 2016-2018*. Målene i Handlingsplan ytre miljø skal utarbeides ut ifra langtidsmålene i Parisavtalen (styresak 5/16).

Ytre miljø-arbeidet er et lederansvar, og oppfølging av miljøsertifiseringsordningen Miljøfyrtårn og ytre miljø som en del av det systematiske HMS-arbeidet ligger i linjen. Alle fakulteter og sentraladministrative enheter har egne ressurspersoner, miljøkontakter, som bistår linjeledelsen i arbeidet.

Med Handlingsplan ytre miljø 2018-2022 vil UiB oppdatere sine miljømål innen alle relevante miljøaspekter, og ansvarliggjøre aktuelle enheter. Det vil fortsatt være nødvendig med en særskilt innsats fra Eiendomsavdelingen, for eksempel innen energi og avfall, og Økonomiavdelingen på innkjøpsfeltet.

Anskaffelsesforskriftens § 7-9 og Anskaffelsesstrategi for UiB ligger til grunn for UiBs arbeid med miljøvennlige innkjøp. Universitetets anskaffelser skal bidra til å redusere skadelig miljøpåvirkning og fremme klimavennlige løsninger der dette er relevant. UiB skal bli mer systematiske i vurderingen av hvilke anskaffelser hvor det er relevant å stille miljøkrav, og bedre på etterlevelsen. Å ikke gjøre en aktuell anskaffelse kan være aktuelt dersom behovet kan dekkes på en annen, mer klimavennlig måte.

Utkast til handlingsplan har blitt behandlet av universitetets miljøstyringsgruppe, som er nedsatt av universitetsdirektøren. Gruppen består av dekan ved Det matematisk-naturvitenskapelige fakultet, økonomi- og eiendomsdirektør, representanter fra Senter for klima og energiomstilling (CET), Det medisinske fakultet, HR-avdelingen, samt studentrepresentant. Universitetets miljøkoordinator leder styringsgruppen. Mandatet for miljøstyringsgruppen er å utarbeide og følge opp UiBs miljøpolicy og Handlingsplan ytre miljø, og rapportere til Universitetsstyret årlig. Gruppen har hatt to felles møter i forbindelse med handlingsplanen, og medlemmene har også samarbeidet direkte med miljøkoordinator i arbeidet. I tillegg har miljøkoordinator hatt ytterligere møter med studentrepresentantene.

Ledelse på alle nivå skal ha oppmerksomhet på ytre miljø, klima- og miljøledelse, blant annet gjennom ulike former for HMS-kartlegging og risikovurderinger. Årlige ytre miljø-mål og ytre miljø-handlingsplan kan enten utarbeides separat, eller som en del av HMS-handlingsplaner.

Universitetsdirektøren sine kommentarer

UiBs strategi, *Hav, liv, samfunn*, fremhever at UiB skal være et nyskapende universitet, og bidra til et bærekraftig globalt samfunn. *Klima og energiomstilling* er en av UiBs tre faglige hovedsatsinger, og dette gir UiB, som samfunnsinstitusjon, et betydelig ansvar for å sikre at virksomheten drives med minst mulig negativ innvirkning på miljøet.

Årsrapport 2016 - Ytre miljø (styresak 110/17) viser at UiB har oppnådd de fleste miljømålene satt i *Tiltaksplan for det ytre miljø*. Likevel, de siste årene har klima- og miljøutfordringene blitt enda mer åpenbare enn da tiltaksplanen ble utarbeidet. På Universitetsmuseet står Plasthvalen utstilt, en gåsenebbhval som ble funnet døende i vår egen skjærgård med magen full av plast. Ekstremvær er nærmest blitt vanlig vær, og på nyhetene ser vi at bestander av insekter og dyr kolliderer verden over.

Universitetet i Bergen ønsker ikke bare å forske på klima- og miljøutfordringer. Vi skal også drive virksomheten på en miljøvennlig måte. Energisparing vil være en av hovedprioriteringene også fremover, sammen med avfallsreduksjon, gjenbruk og kildesortering. I tillegg skal UiB prioritere å bli mer miljøvennlige ved å stille miljøkrav i innkjøp, og gjennom reduksjon av klimagassutslipp fra transport.

Ytre miljø er et lederansvar på UiB, og for å bidra til å senke utslippene av klimagasser, senke avfallsmengdene, kjøpe miljøvennlige produkter, og spare energi, kreves det lederfokus på miljø ved fakulteter og enheter. Alle ansatte har et ansvar for å delta i arbeidet med det ytre miljø som en del av det systematiske HMS-arbeidet. Fakulteter og enheter har ansvar for å tilrettelegge slik at ansatte og studenter skal kunne bidra.

UiB er miljøsertifisert, og skal være det videre fremover. Som Miljøfyrtårn, viser UiB at vi tar samfunnsansvar og arbeider for å ytterligere redusere ressursforbruk og klimagassutslipp. Handlingsplan ytre miljø 2018-2022 skal sørge for at UiB går foran i kampen for å oppnå langtidsmålene i Parisavtalen, og slik bidra til å stabilisere global oppvarming til 1,5 °C sammenlignet med førindustriell tid.

15.11.2017/Lars Harald Aarø

YTRE MILJØ

HANDLINGSPLAN 2018 – 2022 // UNIVERSITETET I BERGEN

INNLEDNING

Universitetet i Bergen (UiB) har med strategien *Hav, Liv, Samfunn* satt seg mål om å være et nyskapende universitet som viser vei mot et bærekraftig globalt samfunn. UiB skal preges av høy etisk standard og vise samfunnsansvar, og medvirke til et samfunn bygget på kunnskap, ferdigheter og holdninger. UiB sitt største bidrag for å hindre klimaendringer og løse globale samfunnsutfordringer er gjennom fremragende forskning, utdanning, formidling og innovasjon, og *Klima og energiomstilling* er en av UiBs tre faglige hovedsatsinger.

UiB har som samfunnsinstitusjon et betydelig ansvar for å vise klima- og miljøansvar i egen drift. UiB har 95 bygninger, og som arbeids- og lærested for om lag 20000 ansatte og studenter, har UiB et vesentlig klimafotavtrykk og ressursforbruk. UiB skal være miljøsertifisert, og skal gjennom systematisk innsats innen alle relevante miljøaspekter, gjøre sin del for å bidra til at verden når langtidsmålene i Parisavtalen og begrenser global oppvarming til 1,5 °C. Som en del av UiBs systematiske HMS-arbeid skal ansatte og studenter gis nødvendig kompetanse og initiativ til å fremme en bærekraftig utvikling.

Handlingsplan ytre miljø 2018-2022 skal bidra til at UiB når sine strategiske mål innen forskning, utdanning, formidling og innovasjon. Planen skal være rullerende, og gjenstand for jevnlig revidering. Den skal sikre at UiB bruker all tilgjengelig og oppdatert kunnskap om klima og miljø til å drive miljøvennlig, og slik forme samfunnet ved å vise vei mot en bærekraftig fremtid.

Overordnet mål

Stoppe klimaendringene (FNs bærekraftsmål nr. 13):
UiB skal systematisk senke klimagassutslippene og bli klimanøytralt innen 2050, for å bidra til at verden når 1,5-gradersmålet i Parisavtalen.

Miljøpolicy

- UiB skal ta klima-, miljø- og samfunnsansvar i hele sin virksomhet.
- UiB skal systematisk redusere sin negative miljøpåvirkning, og til enhver tid være miljøsertifisert.

Ordliste

Biodiversitet: Mangfoldet av levende organismer i et område.

BREEAM: Miljøklassifiseringssystem for bygninger.

Grønne tak: Tak med varierende grad av vegetasjon.

Karbonbudsjett: Den mengden klimagasser vi kan slippe ut for å holde oss til 1,5-gradersmålet.

Kildesortingsgrad: Prosentandel kildesortert avfall av den totale avfallsmengden.

Klimanøytral: Å ikke slippe ut mer klimagasser til atmosfæren enn man greier å fange opp eller fjerne.

Klimaregnskap: Oversikt over en organisasjons klimagassutslipp.

Miljøaspekt: Del av en organisasjons aktiviteter som kan påvirke miljøet, for eksempel forbruk av energi, avfall, transport eller innkjøp.

Parisavtalen: Internasjonal klimaavtale vedtatt under klimatoppmøtet i Paris 12. des. 2015, der verdens land ble enige om å begrense global oppvarming til 2°C (helst 1,5 °C), sammenlignet med temperaturen i førindustriell tid.

Scope 3: Alle indirekte utslipp en organisasjon er ansvarlig for via leverandørkjeden, gjennom innkjøp av varer og tjenester, reiser, avfall, leie, investeringer o.l.

U-ledelsen: Universitetsledelsen / EIA: Eiendomsavdelingen / HR: HR-avdelingen / IT: IT-avdelingen / ØKA: Økonomiavdelingen
UM: Universitetsmuseet / Fak.: Fakultet / Avd.: Avdeling

Foto: Magnus Vabø

Innsatsområder for ytre miljø for perioden 2018–2022

A. INNSATSOMRÅDE: MILJØLEDELSE			
Delmål	Hovedaktiviteter	Ansvarlig	Tidsrom
Delmål 1: Ledelse på alle nivå skal ha oppmerksomhet på ytre miljø, klima- og miljøledelse.	Ytre miljø skal inngå i opplæring av ledere.	HR	2018-2022
	Ytre miljø skal jevnlig tas opp på enhetenes møter, samt i årlige handlingsplaner og rapporter.	Ledelse på alle nivåer	2018-2022
Delmål 2: Samarbeide med andre om miljø- og klimatiltak.	Utvikle samarbeid om klima- og miljøtiltak med andre høyere utdanningsinstitusjoner, Hordaland Fylkeskommune, Bergen kommune, studentsamskipnaden Sammen, studentene o.a.	U-ledelsen, HR, EIA	2018-2022

B. INNSATSOMRÅDE: KLIMA OG TRANSPORT			
Delmål	Hovedaktiviteter	Ansvarlig	Tidsrom
Delmål 1: Redusere utslipp av klimagasser med 40 % innen 2030.	Ferdigstille UiBs klimaregnskap slik at det også omfatter Scope 3, og bruke resultatene i ledelsens beslutningsprosesser for å redusere klimagassutslipp, f.eks. karbonbudsjettering.	ØKA, EIA, HR	2018-2022
Delmål 2: Redusere CO ₂ -utslipp fra transport.	Utarbeide og implementere en klimavennlig policy/ retningslinje for reiser, bl.a. med retningslinjer for flyreiser.	ØKA, HR, fak., avd.	2018
	Utarbeide en mobilitetsplan for arbeidsreiser (til/fra jobb) ved UiB, som skal omhandle sykkelparkering, elbiler, parkering, bysykler, kollektivtransport o.l.	EIA, HR	2019
Delmål 3: Fossilfri internttransport.	Ved utskifting av kjøretøy skal fossilfrie varianter velges der det er mulig.	EIA, fak., avd.	2018-2022

C. INNSATSOMRÅDE: ENERGI OG AVFALL			
Delmål	Hovedaktiviteter	Ansvarlig	Tidsrom
Delmål 1: Redusere energiforbruket med 30 % innen 2030 (basisår 2009).	Gjennomføre energieffektiviseringstiltak innen varme, ventilasjon og IT, og innføre energiledelse.	EIA, IT	2018-2022
	Utrede bruk av BREEAM i nye og eksisterende bygg.	EIA	2018-2022
Delmål 2: Redusere restavfallsmengden med 40 % innen 2022 (basisår 2009).	Etablere rutiner for å bruke mindre av engangsprodukter, kutte bruk av papirbrosjyrer og lignende.	EIA, ØKA, HR, fak., avd.	2018
	Etablere gjenbruksordninger for møbler/materialer/IT-utstyr.	EIA, IT	2019-2022
Delmål 3: Øke kildesorteringsgraden til 80 % innen 2022 (basisår 2009)	Innføre miljøstasjoner i alle bygg der dette er praktisk mulig, og i fellesarealer for studenter, øke sortering av emballasje i avfallsrom.	EIA, fak., avd.	2018-2022

D. INNSATSOMRÅDE: INNKJØP OG FORBRUK			
Delmål	Hovedaktiviteter	Ansvarlig	Tidsrom
Delmål 1: Universitetets anskaffelser skal bidra til å redusere skadelig miljøpåvirkning og fremme klimavennlige løsninger der dette er relevant.	Etablere bedre og mer systematiske rutiner for å vurdere hvilke anskaffelser det er relevant å stille miljøkrav og -kriterier eller fremme klimavennlige løsninger.	ØKA	2018
	Stille krav i de aktuelle anskaffelsene, for eksempel ved å stille krav om at varer ikke inneholder miljøskadelige stoffer, krav om energiklasse, miljøsertifisering, krav om lang levetid eller ved å ta hensyn til livssyklus kostnader.	ØKA, fak., avd.	2018-2022
	Systematisk følge opp de krav som er stilt.	ØKA	2018-2022

E. INNSATSOMRÅDE: BIODIVERSITET OG FORURENSNING			
Delmål	Hovedaktiviteter	Ansvarlig	Tidsrom
Delmål 1: UiB skal ha grønne uteområder og tak.	Utarbeide en plan for klimavennlige tak (f.eks. grønne tak, solceller/solfangere på tak eller vegger, fugler/bier på taket).	EIA	2019
Delmål 2: Øke biodiversitet på campusområdene.	Utarbeide en plan for å fremme biodiversitet på campus, samt ha økologisk drift av parkområder, og stoppe all bruk av sprøytemidler.	EIA, HR, UM	2019
Delmål 3: UiB skal ta samfunnsansvar ved å fase ut miljø- og helseskadelige stoffer.	Utarbeide en policy for å substituere produkter og materialer som inneholder mikroplast, hormonhermere, parabener og andre aktuelle stoffer, samt miljøskadelige kjemikalier i laboratoriesammenheng.	ØKA, HR, fak., avd.	2018

